

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної і слов'янської філології

Курсова робота з арабської філології
на тему:

ПОЛІСЕМІЧНІСТЬ (БАГАТОЗНАЧНІСТЬ) СЛІВ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Ар16-21
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми: Арабська мова і література та
переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.060 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – арабська
Цурикової Валерії Сергіївни

Науковий керівник:
Доцент С.В. Рибалкін
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПОЛІСЕМІЯ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ.....	5
1.1 Явище полісемії в арабській мові.....	5
1.2. Причини виникнення полісемії	8
1.3. Різниця між омонімією та полісемією.....	10
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІСЕМІЇ В АРАБСЬКІЙ МОВІ..	14
2.1. Багатозначність як виклик при перекладі смислів Корану.....	14
2.2. Використання контексту під час перекладу полісемічних слів з англійської на арабську мову.....	17
2.3 Явище полісемії у військовій термінології.....	21
ВИСНОВКИ.....	24
АНОТАЦІЯ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26

ВСТУП

Арабська мова є однією з найпоширеніших мов у світі, якою говорять понад 240 мільйонів людей у світі. Оскільки АЛМ (арабська літературна мова) має складну структуру та багату лексику, дослідження полісемічності слів є важливим аспектом вивчення цієї мови. АЛМ має давню історію та широкий культурний контекст, що зумовлює особливості її використання. Однією з таких особливостей є полісемія - здатність одного слова служити для номінації різних предметів та явищ дійсності.

Багатозначність є поширеним явищем арабського літературного словника, де більшість лексики характеризується наявністю кількох значень, подеколи число сягає кількох десятків. Актуалізація того чи іншого значення залежить від контексту (іноді й від ситуації). У багатозначного слова виділяється основне (головне, пряме) та похідне (переносне) значення. На проблематичність полісемії вказує той факт, що дотепер серед арабських філологів немає єдності з приводу тієї чи іншої досліджуваної лексеми.

Актуальність нашого дослідження полягає у тому, що мова є основним засобом спілкування людей, а полісемічність слів може призводити до непорозумінь та помилок в комунікації. Особливо важливо звернути увагу на полісемію у міжкультурному спілкуванні, оскільки арабська мова має велику кількість діалектів та різні варіанти використання слів залежно від контексту. Неправильне розуміння значення слів може призвести до серйозних помилок у бізнесі, політиці, міжособистісних відносинах та інших сферах життя.

Дослідження полісемії в арабській мові є важливим для покращення комунікації між носіями АЛМ та іноземцями, а також для успішного вивчення та використання мови в професійній та особистій сферах. Крім того, дослідження полісемії у арабській мові робить внесок у розвиток мовознавства та лінгвістики загалом.

Метою цієї роботи є вивчення теоретичних аспектів полісемії слів та її роль в мові та комунікації, аналіз полісемічних слів у арабській мові та їх варіативність в різних контекстах, методи розрізнення полісемії від омонімії та застосування багатозначності у різних сферах діяльності. Для досягнення мети було виконано такі **завдання**:

- Аналіз різних варіантів значення полісемічних слів в арабській мові та їх вживання в різних контекстах.
- Вивчення взаємозв'язку між контекстом та значенням полісемічних слів в арабській мові.
- Дослідження відмінностей полісемії від омонімії.
- Вивчення впливу полісемії на міжкультурну комунікацію.
- Визначення причин виникнення явища багатозначності в арабській мові
- Розгляд проблем, які виникають під час перекладу через полісемію.

Об'єктом дослідження виступають різноманітні полісемічні слова в арабській мові, їх значення, вживання та взаємодія в різних контекстах. Полісемія є важливим явищем в лінгвістиці, що відображається у наявності у слів багатьох значень, що взаємодіють між собою в різних комунікаційних ситуаціях. В арабській мові полісемія є поширеним явищем, що становить виклик для спілкування між носіями різних культур та мовних груп.

Предметом дослідження є вивчення методів та прийомів, що допомагають у розрізненні різних значень слова, встановленні контексту, у якому вживається слово, а також взаємодії між різними значеннями слова в комунікації.

Матеріалом дослідження літературні твори, наукові статті, газетні статті, тексти з інтернет-ресурсів, що відображають вживання та розуміння полісемічних слів в арабській мові. Також були використані дані з лексикографічних джерел, таких як словники та енциклопедії арабської мови, де подаються різні значення та вживання полісемічних слів; результати досліджень та опитувань, де студенти намагаються зрозуміти контекст багатозначного слова і правильно перекласти його арабською. Вони дозволяють вивчати сприйняття та розуміння полісемічних слів носіями арабської мови. Такі дослідження можуть включати порівняння з іншими мовами, де також є полісемія, що допомагає з'ясувати подібності та відмінності у вживанні та розумінні полісемічних слів у різних культурах та мовних групах.

У нашому дослідженні використані різні методи та підходи для вивчення полісемії в арабській мові. До таких методів належать:

- Контекстуальний аналіз - цей метод полягає у вивченні вживання полісемічних слів в тексті та аналізі контексту, у якому вони вживаються. Важливо розуміти, як контекст впливає на значення та інтерпретацію полісемічних слів.
- Лексикографічний аналіз - цей метод полягає у вивченні лексикографічних джерел, таких як словники та енциклопедії, для з'ясування різних значень та вживання полісемічних слів у різних контекстах.
- Порівняльний аналіз з іншими мовами - цей метод полягає у порівнянні вживання та розуміння полісемічних слів в арабській мові з їх вживанням та розумінням у інших мовах. Це дозволяє виявити подібності та відмінності у вживанні та розумінні полісемічних слів у різних культурах та мовних групах.
- Корпусний аналіз - цей метод полягає у використанні корпусів, тобто великих текстових колекцій, для вивчення вживання та розуміння полісемічних слів у різних контекстах та в різних жанрах текстів.

Наукова новизна цієї курсової полягає у вивченні специфіки полісемії в арабській мові та її впливу на розуміння та інтерпретацію текстів. Крім того, дослідження може допомогти виявити спільні та відмінні риси вживання та розуміння полісемічних слів у різних культурах та мовних групах, що важливо для міжкультурного спілкування та перекладу.

Практичне значення цього дослідження полягає у тому, що воно може допомогти лінгвістам, перекладачам та іншим фахівцям, які працюють з арабською мовою, краще зрозуміти і враховувати специфіку полісемії при перекладі та інтерпретації текстів. На основі результатів дослідження можна розробити рекомендації щодо викладання арабської мови та її вивчення, зокрема використовуючи підходи, які враховують полісемію слів. Крім того, результати дослідження можуть бути корисні для побудови ефективної комунікації та спілкування з носіями арабської мови. Знання про полісемію слів допоможе уникнути можливих непорозумінь та помилок у спілкуванні, що особливо важливо в сучасному світі, де інтернаціональний обмін і комунікація є невід'ємною частиною бізнесу, дипломатії, науки та культури.

РОЗДІЛ 1. ПОЛІСЕМІЯ В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

1.1. Явище полісемії в арабській мові

Багатозначність — широко розповсюджене в мовах світу явище, одна з найважливіших семантичних закономірностей, властива всім мовним рівням, але найповніше вона проявляється саме у лексиці. Лінгвістичний термін «полісемія» використовується всюди для позначення явища, за допомогою якого одна лексема (тобто полісема) пов'язана з кількома різними, але пов'язаними значеннями.

Отже, багатозначність слова (полісемія) — це здатність слова мати одночасно декілька лексичних значень, декілька взаємопов'язаних лексико-семантичних варіантів. Вона є категоріальним лексико-семантичним відношенням внутрішньо мотивованих значень, які виражаються формами одного слова (однією лексемою) і розрізняються у тексті завдяки різним позиціям ЛСВ (лексико-семантичного варіанту) цього слова.

Багатозначність є характерною рисою багатьох слів арабської мови. Проблема полісемії була, є і залишається одним з найскладніших процесів перекладу. Це пов'язано з тим, що арабська мова має досить складну структуру, що дозволяє створювати багато нових слів шляхом додавання префіксів та суфіксів до основи. Крім того, арабська мова має дуже багату лексику, яка складається зі слів з різних діалектів та історичних періодів.

Найчастіше виділяють дві основні причини багатозначності. Перша є проявом принципу економії і зумовлена існуванням певного протиріччя між різноманітністю світу й обмеженістю ресурсів мови: мова не може постійно збагачуватись за рахунок появи нових слів, оскільки тоді її словниковий запас стане занадто великим і важким для користування. Тому, пізнаючи нові межі світу, ми змушені використовувати одне і те саме слово для позначення різних явищ, так чи інакше не пов'язаних у нашій свідомості, переносячи назви з одного предмета (явища) на інші. Вже існуюче слово

набуває нових значень і додаткових сенсів. Друга причина багатозначності — сам характер людського мислення: узагальнення, властиве нашому мисленню, відображається в мові (у тому числі й у полісемії). Отже, багатозначність — це спосіб компактного зберігання в мові інформації про світ.

Мовна система формується не лише різноманітністю слів, але й різними значеннями полісемантичних слів. Багатозначні слова є не просто сукупністю значень з однаковим складом фонем, до того ж вони характеризуються сукупністю смислових варіантів і відношень, які утворюють чітку структуру із пов'язаних між собою сем (ЛСВ).

Крім того, слід зазначити, що полісемія в арабській мові може бути викликана не тільки змінами контексту, але і культурними чи історичними особливостями. Наприклад, слово "النَّارُ" означає "вогонь", але також може вживатись в релігійному контексті для позначення "пекла".

Арабська мова досить багата на багатозначні слова. Наприклад, арабське дієслово «اتَّفَقَ» має такі значення:

- 1) відповідати (вимогам наприклад);
- 2) погоджуватися;
- 3) укладати угоду;
- 4) траплятися.

Також слово «شَرِكٌ» має чотири значення:

- 1) участь, співучасть;
- 2) загальне добро чи майно;
- 3) язичництво, політеїзм.

Інший приклад полісемії дієслова:

- عَلِمَ - може означати "знати" або "розуміти"
- جَرَى – перше значення цього слова "бігти", але воно також може означати "текти", "відбуватися", "дути" (стосовно вітру)
- حَلَّ - може означати "розв'язувати", "створювати", "розчиняти" або "розшифровувати"

- حَلَّ - може означати "наступати" (про пору року чи термін), "займати місце" або "відбуватись"
- طَرَحَ - може означати "кидати", "задавати" (питання), "викладати" (думку) або "представляти"
- نَزَلَ - може означати "спускатися", "падати/понижуватись" (про ціну), "вщухати" (про епідемію) або "йти" (про дощ)
- طَلَبَ - перше значення "шукати", але також може означати "вчити", "хотіти" або "вимагати"
- غَسَلَ - може означати як "мити/вмиватись", так і "прати білизну"
- فَتَحَ - може означати "відкривати", "завойовувати" (наприклад країну) або "засновувати".
- وَقَعَ - може означати "відбуватись", "знаходитись\бути розташованим" (наприклад про місто) або "падати".

Іменники:

- إِقَامَةٌ - "підняття", "проживання" або "будування\воздвиження"
- صَوْتٌ - "звук", "крик" або "голос"
- عَيْنٌ - "око", "предмет" (як власність), "вічко" або "джерело" (води наприклад)
- عُنْوَانٌ - "адреса" (листа) або "заголовок/назва"
- قَلْبٌ - може означати "серце/душа", "розум" або "центр/внутрішня частина" (дому наприклад)
- كِتَابٌ - "книга" або "лист/грамота/поштовий лист"
- دَوْرَةٌ - "період", "курс", "раунд" (в спорті), "зміна" (на виробництві), "цикл" або "черга"
- مَعْرَكَةٌ - "битва/бій" або "кампанія" (передвиборча кампанія)
- رَأْسٌ - "голова" (частина тіла), "голова/керівник" або "верхівка"
- عِلْمٌ - може означати "знання" або "наука/теорія"

Прикметники:

- رَائِعٌ - "прекрасний" або "жахливий"
- رَفِيعٌ - "високий/гучний" (про голос), "тонкий" або "видатний"
- ثَقِيلٌ - "важкий", "нудний/неприємний" або "міцний" (наприклад чай)

- كَبِير - "великий" (за розміром) або "старий/дорослий/старший"
- صَغِير - "маленький" (за розміром) або "молодий/молодший"
- حَار - "гарячий" або "гострий" (про їжу)
- خَفِيف - "легкий", "слабкий" (про чай/тютюн) або "рідкий/негустий"
- قَوِيّ - "сильний/могутній", "енергійний" або "міцний" (про алкоголь)
- عَظِيم - "величезний" або "неймовірний"
- رَخِيس - "дешевий/низький (за вартістю)", "низький (за якістю)" або "свіжий"
- كَامِل - "повний/цілий" або "досконалий"

Полісемія є корисною у розумінні контексту, в якому вживається слово. Залежно від контексту, можна зрозуміти, яке саме значення має слово. Однак, це також може призвести до непорозумінь, коли люди вживають одне слово, але мають на увазі різні значення.

Окрім того, полісемія в арабській мові використовується й у мистецьких цілях, наприклад, в поезії або прозі, де вживання одного слова з різними значеннями допомагає підкреслити певний образ або почуття.

У підсумку, полісемія є складною проблемою при перекладі арабської мови на інші мови та навпаки, що вимагає від людей, які використовують цю мову в професійних цілях, дотримання високого рівня мовної точності, уникання неправильного вживання полісемічних слів та забезпечення належного контексту використання слів. Для перекладачів, вивчення полісемії є важливим аспектом перекладу з арабської мови на інші мови та навпаки.

1.2 Причини виникнення полісемії

Причини виникнення полісемії слів можна розглянути з різних сторін: багатозначність, яка виникла внаслідок зміни контексту; багатозначність, яка виникла через зміни в соціальному середовищі; багатозначність, яка виникла внаслідок впливу запозичень.

1) Полісемія, яка виникла у зв'язку зі зміною контексту. Залежно від контексту, деякі слова можуть мати різні значення. Це явище легко простежити на прикладах

прикметників, оскільки їх значення залежать від значення іменників, до яких вони відносяться.

Наприклад, прикметник «جَدِيدٌ» - «новий». У наступних словосполученнях ми можемо побачити, як значення прикметника змінюється залежно від іменника, з яким він вживається:

- «فَهْوَةٌ جَدِيدَةٌ» - свіжа кава
- «كِتَابٌ جَدِيدٌ» - нова книга
- «نَظْرَةٌ جَدِيدَةٌ» - свіжий (в переносному значенні) погляд

Наступним прикметником є "صَغِيرٌ". Він може означати "малий\маленький" або "молодий", залежно від контексту. Наприклад:

- «ابْنِي صَغِيرٌ» - мій молодший син (маленький за віком)
- «هَذَا الْجِهَازُ صَغِيرٌ» - цей пристрій малий (маленький за розміром)
- «مُشْكَلَةٌ صَغِيرَةٌ» - маленька проблема (легка у вирішенні)

Ще одним прикладом є прикметник "غَنِيٌّ", який може означати "багатий" або "багатий на", залежно від контексту. Наприклад:

- «الشَّخْصُ غَنِيٌّ» - людина багата (людина, в якій хороший фінансовий стан)
- «هَذِهِ الدَّوْلَةُ غَنِيَّةٌ بِثَرَوَاتِهَا الطَّبِيعِيَّةِ» - ця країна багата на природні ресурси («багата» в значенні «має велику кількість»)

2) Полісемія, яка виникла через зміни в соціальному середовищі. Наприклад, слово "سِلْسِلَةٌ" означає "ланцюжок" або "послідовність". Однак, зі зростанням популярності соціальних мереж та інтернет-маркетингу, це слово може також описувати "серію відео" або "ланцюжок постів в соціальних мережах". Також слово "شَرَكَةٌ" означає "компанію" або "фірму". Проте, зі збільшенням кількості стартапів та малих бізнесів, це слово може також описувати такі слова, як "стартап" або "малий бізнес". Слово "مُدَوَّنَةٌ" означає "кодекс" або "записка". Однак, зі зростанням кількості блогів та власних сайтів, це слово може також описувати "блог" або "веб-сайт".

3) Полісемія, яка виникла внаслідок впливу запозиченої лексики. Внаслідок впливу запозичених слів, в семантиці деяких слів арабської мови з'являються нові шари, які формують нові значення цих слів.

Одним з прикладів такого виду полісемії є слово "كاشف". Воно є запозиченим з французької мови та описує пристрій для виявлення і відображення об'єктів (детектор, прожектор, в хімії реактив/реагент). В АЛМ це слово може також описувати щось, що розкриває або розкривається.

1.3 Різниця між омонімією та полісемією

Під час вивчення явища омонімії виникає безліч проблем. Одна з них безпосередньо пов'язана з полісемією як джерелом омонімії: чи можна вважати полісемію джерелом омонімії чи все ж таки не можна вважати, що існують омоніми, які утворилися в результаті історичного розвитку багатозначності слова, та як взагалі розмежовувати полісемію та омонімію.

У лінгвістиці залишається відкритим питання про те, як відрізнити багатозначність від омонімії, де саме закінчується полісемічність однієї одиниці і починається омонімія двох одиниць. Вчені зазвичай використовують для цього суб'єктивні критерії та покладаються, наприклад, на підбір синонімів. Були також запропоновані певні методи розрізнення полісемії та омонімії, наприклад наявність різних словотворчих рядів, віднесення слів до різних парадигм, різниця в морфологічній структурі слів та інші.

Полісемія та омонімія — поширені явища, з якими ми часто стикаємося в повсякденному житті. Розрізняючи ці два слова, лінгвісти зазвичай зазначають, що багатозначні слова мають кілька пов'язаних значень, тоді як омоніми мають кілька непов'язаних значень.

Значення багатозначних слів у словниках зазвичай подаються як один запис, адже укладачі словників переконані, що всі значення багатозначного слова походять з одного історичного джерела та пов'язані з основним значенням. Однак кожен омонім подається окремим записом, оскільки вони виникли з різних історичних джерел і не мають спільного значення.

Наразі лінгвісти використовують два основних методи вирішення проблеми розмежування полісемії та омонімії. Перший спосіб полягає в тому, щоб знайти об'єктивний критерій або правило, яке можна застосувати в усіх випадках, аби

розрізняти ці поняття. Зазвичай це пов'язано з синтаксичною та морфологічною будовою слова. Другий спосіб — вивчення зв'язку між словами та дійсністю, яку вони означають. Тобто, якщо кожне окреме незалежне значення спрямоване на певний предмет, то різні значення утворюють семантичну сторону різних слів-омонімів, а якщо одне зі значень є похідним від іншого в семантичному аспекті, то спостерігаються не різні слова, а різні значення одного полісемічного слова.

Термін «омонімія» в арабській мові الجِنَاسُ – утворений від дієслова جَانَسَ, який має такі значення, як:

- 1) бути подібним, однаковим, однорідним;
- 2) бути співзвучним, гармоніювати;
- 3) вживати висловлювання з подвійним змістом.

Інтерес до омонімії в арабській мові був непостійним. Так, поетичні твори VI століття за Гіджрою відрізняються широким використанням омонімів, до VII столітті інтерес до них різко знижується. Пізніше омоніми знову виявляються затребуваними, усвідомлюється важливість їх стилістичного та смислового навантаження, з'являються різні школи, пишуться трактати, твори про омоніми.

Явище омонімії широко представлене в тексті Священного Корану, за рахунок використання цих слів створюється неповторність, унікальність звучання аятів, особливий стилістичний ефект, що сприяє глибшому і осмисленому сприйняттю цієї священної книги. Не дивно, що ми не зустрічаємо в тексті Корану або хадисах Пророка всієї різноманітності видів омонімів, бо вживання більшості з них характерно для поезії та прози.

Коли певне слово має більше ніж одне значення, інакше кажучи, коли воно включає в себе два або більше можливих значень, його класифікують як лексично багатозначне. Цей тип неоднозначності зазвичай поділяється на дві основні категорії: омонімію та полісемію. Перша може бути визначена як явище, коли слово має кілька значень, причому ці значення не пов'язані між собою. Друга, навпаки, застосовується до слів з двома або більше пов'язаними значеннями. Іншими словами, омонімія є відношенням, яке існує між двома або більше різними лексемами, а полісемія

(багатозначність) є властивістю окремих лексем. Це традиційне визначення, проте, недостатньо точне, тому пропонуємо детальніший погляд на обидва явища.

Як уже згадувалося, омонімія вважається типом лексичної неоднозначності, де різні, не пов'язані між собою значення мають однакову орфографію та фонологію. Прикладом цього типу неоднозначності є добре відоме слово "قَصٌّ", що означає і «розповідати» і «різати (ножицями)/підстригати». Лексикограф має скласти дві різні лексичні статті для цього іменника, оскільки обидва значення семантично незалежні одне від одного.

Полісемія, з іншого боку, описує неоднозначні слова, які крім спільної орфографії та фонології, також мають семантичний зв'язок, іншими словами, різні їх значення семантично пов'язані між собою. Слово "طَرِيقٌ", наприклад, є полісемічним словом, оскільки має кілька різних значень, таких як:

- Шлях / дорога
- Спосіб / метод

Ще одним прикладом полісемічного слова є слово «عَيْنٌ». Воно може означати як «око (орган)», так і «вічко/отвір».

Як показано вище, можливі значення слів "عَيْنٌ" та "طَرِيقٌ" пов'язані між собою, тому лексикограф розмістив би їх в одному лексичному записі.

Традиційно існують два критерії, які дозволяють відрізнити обидва типи омонімів: етимологія та вже згаданий фактор пов'язаного/непов'язаного значення. Щодо етимології, слова з різних джерел вважаються омонімами, тоді як ті, які походять з одного джерела, вважаються полісемічними. Однак цей етимологічний критерій не завжди є вирішальним, оскільки багато слів мають невідоме походження. Другий критерій використовується набагато частіше, оскільки зазвичай омонімічні значення слів легко визначаються як пов'язані або непов'язані між собою. Тим не менше, незважаючи на очевидний зв'язок між значеннями полісемічних слів, дуже складно встановити спільну семантичну ознаку для кожного з них; тому терміни "зв'язаність" та "незв'язаність" здаються непридатними для відрізнення лексичної неоднозначності.

Отже, значення слова визначається не тільки його відповідністю поняттю, представленому цим словом, але й суспільно усвідомленим контекстом його вживання, його певними лексичними зв'язками з іншими словами, а також його відношенням з синонімами та стилістичним відтінком слова.

Висновки до Розділу I

Явище полісемії є досить поширеним в арабській мові і полягає у тому, що одне слово може мати декілька значень в залежності від контексту, в якому воно вживається. Така ситуація створює труднощі для тих, хто вивчає арабську мову, адже потрібно знати контекст, щоб правильно зрозуміти значення слова.

Однією з головних причин виникнення полісемії є еволюція мови. У процесі розвитку мови деякі слова можуть змінювати своє значення або набувати нові, що може призвести до виникнення полісемії. Також полісемія може виникати внаслідок впливу запозиченої лексики або через зміни в соціальному середовищі. Крім того, розрізнення між полісемією та омонімією є важливим елементом вивчення мови, що дозволяє уникнути помилок та забезпечити правильне розуміння слів у різних контекстах. Таким чином, ретельне дослідження лексичних явищ є важливим елементом вивчення будь-якої мови і допомагає збільшити рівень розуміння та використання мови.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІСЕМІЇ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

2.1 Багатозначність як виклик при перекладі смислів Корану

Переклад Корану на інші мови становить велику проблему через багатозначність арабських слів. Як згадувалося раніше, арабська мова має багато слів з різними значеннями, і Коран не є винятком. Ця область вимагає різнобічних досліджень. Дуже важливо визначити значення полісемічних слів і ступінь їх передачі цільовою мовою, як з точки зору розуміння Корану, так і його перекладу. Коран містить багато слів і фраз, які мають певні значення арабською мовою, і ці значення можуть бути втрачені або спотворені під час перекладу. В результаті Коран був перекладений багатьма мовами. Сам переклад часто є дуже складним процесом, але коли справа стосується Писань, складність збільшується.

Вчені звернули увагу на проблему визначення корінних значень арабських слів у період послання Корану. Слова Корану можуть мати різні значення, залежно від місця, де вони згадуються. Крім того, слід зазначити, що в Корані використовуються повсякденні арабські слова, які згодом набували нових значень. По суті ці нові значення мають переважно релігійне значення.

Перекладачі Корану стикаються з проблемою пошуку правильних слів і виразів, які передають заплановані значення аятів Корану, в той же час зберігаючи красу і красномовність оригінального арабського тексту. Вони повинні ретельно проаналізувати контекст кожного аята, а також лінгвістичні та культурні нюанси арабської мови, щоб створити точний і гарний переклад.

До того ж, Коран містить багато посилань на історичні події та культурні звичаї, які характерні для часу та місця, в якому він був відкритий. Ці посилання можуть бути складними для розуміння неарабськомовних людей, що може призвести до неправильного тлумачення або неправильного розуміння тексту. У Корані є багато аятів, які вимагають розуміння ісламської теології та юриспруденції для правильного тлумачення.

Проблеми полісемії в Корані торкнувся Ібн Фаріс ар-Разі у своєму трактаті Кітаб аль-афрад (Книга про винятки). Узагальнивши думки багатьох коментаторів і філологів, він виявив слова, які у тексті писання лише один раз використовуються у значенні, відмінному від інших випадків їх вживання. Наприклад, слово **بروج** тричі вживається у значенні «сузір'я» і один раз - у значенні «вежі» (сура 4 Жінки, аят 78). А слово **حَسْرَةٌ** у восьми аятах означає «жаль», «горе» і лише одному місці — «скорбота» (сура 3 «Сімейство 'Имрана», аят 156).

Схожі дослідження були проведені і щодо частинок, які також використовуються у різних значеннях. Так, частка **لَعَلَّ** у всіх випадках вживається у значенні 'для того, щоб', за винятком одного аяту: **لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ** «...ніби ви житимете вічно» (сура 22). А частка **لِيُنذِرَ** у всіх аятах означає 'щоб не' і тільки одного разу вживається в протилежному значенні: **لِيُنذِرَ أَهْلَ الْكِتَابِ** «...щоб люди писання знали» (сура 57 «Залізо», аят 29).

Багатозначність коранічних слів частково пов'язана з тим, що іслам наповнив звичайні арабські слова новим змістом. Коран не тільки використовував класичну арабську лексику, а й збагатив її новими поняттями, насамперед релігійними.

Наприклад, слова **شَهَادَةٌ** «свідоцтво», **صَلَاةٌ** «мольба», **زَكَاةٌ** «ріст/чистота», **قِرَاءَةٌ** «читання» в шаріаті набули значення відповідно «засвідчення того, що немає божества, крім Аллаха, і що Мухаммад - його раб і посланник», «ритуальна молитва», «обов'язкова пожертва з певних видів майна», «читання Корану».

Релігійна термінологія надає коранічному стилю точність і ясність, допомагає слухачеві зосередитися на предметі мовлення. У той самий час від дослідника вимагається уважне вивчення контексту аятів, у яких зустрічаються такі слова, оскільки у деяких випадках вони використовуються у первинному лексичному значенні. Наприклад, слово **زَكَاةٌ** в одному з аятів означає «чистота», «щирість» (сура 19 «Марьям», аят 13).

Характерною особливістю Корану є те, що полісемічні слова всередині речень у багатьох випадках не втрачають своєї багатозначності. Ми вже зазначали, що ясність коранічної мови не суперечить тому, що багато аятів мають збірний сенс і кілька рівноцінних тлумачень.

Наприклад, слово نُصِبَ в аяті *يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا وَفِضْوَنَ* «Того дня вони квапливо вийдуть з могил, ніби прямуючи до мети, що стоїть попереду» (сура 70 «Ступені», аят 43) означає і 'кам'яний бовван', і 'мета, що знаходиться перед очима'. Тут мова йде про язичників, які в цьому житті поспішали до своїх бовванів, щоб помолитися їм або зробити приношення. А коли настане воскресіння, вони так само спрямуються на поклик глашатая (дзвонарь), а місце збору буде у них перед очима. Таким чином, обидва значення слова نُصِبَ однаково підходять для тлумачення цього одкровення.

Наведемо інший приклад, в якому сенс аяту залежить від значення використаної в ньому частки: *وَإِنْ كَانَ مَكْرَهُمْ لَيَتْرُوْنَ مِنْهُ الْجِبَالَ* «А підступи ці могли зрушити гори» (сура 14 «Ібрахім», аят 46). Існує думка, що частка *إِنْ* служить для посилення сенсу, і на цьому тлумаченні заснований наведений вище переклад аяту.

Згідно з іншою думкою, це *إِنَّ النَّافِيَةَ* негативна частка, і в такому разі даний аят означає: «А підступи ці не могли зрушити гори». Незважаючи на те, що згадані тлумачення протилежні за змістом, кожне з них знаходить підтвердження у судженнях коментаторів та в інших коранічних аятах (наприклад, сура 19 «Марьям», аяти 90-91 та сура 17 «Нічний перенесення», аят 37).

Незважаючи на ці проблеми, було зроблено численні переклади Корану різними мовами, включаючи українську. Однак багато мусульман вважають, що Коран не можна повністю зрозуміти або оцінити будь-якою іншою мовою, окрім арабської, і тому надають перевагу вивченню арабської, щоб читати та розуміти текст у його оригінальній формі.

Підсумовуючи, можна сказати, що багатозначність арабських слів і унікальний стиль арабської мови Священного Корану становлять велику проблему для його перекладачів. Вони повинні знайти способи точно передати заплановані значення віршів Корану, зберігаючи в той же час красу та красномовність оригінального арабського тексту.

2.2 Використання контексту під час перекладу полісемічних слів з англійської на арабську мову

Переклад відіграє значну роль у спілкуванні між різними спільнотами. Іноді буває важко знайти еквівалентні слова в цільовій мові, щоб створити чітке повідомлення. Це не єдина проблема, з якою стикаються студенти, вони також стикаються з багатьма іншими проблемами при перекладі текстів з англійської на арабську та навпаки. Переклад англійських багатозначних слів на арабську є однією з лексичних проблем. Проблема перекладу багатозначних слів виникає в контексті. Багато студентів мають труднощі з розумінням контексту, щоб вибрати відповідне значення, яке відповідає даному контексту. Вони залежать лише від спільного значення таких слів. Тому, безперечно, контекст відіграє важливу роль у виборі відповідних значень для полісемічних слів.

Крім того, розуміння контексту допомагає зрозуміти значення багатозначних слів і донести правильне повідомлення до аудиторії. Знання контексту допомагає перекладачеві зрозуміти його різноманітність, включаючи культурні компоненти, які роблять текст унікальним, і типи аудиторій, для яких призначений переклад. Володіння такими знаннями також допомагає перекладачу використовувати найбільш ефективні способи створення гарного вихідного тексту.

У деяких випадках проблеми з перекладом можуть виникнути на рівні слів, особливо при перекладі з англійської на арабську. Учні іноді відчувають труднощі з розпізнаванням відповідних значень англійських багатозначних слів, особливо ключових слів, для створення чіткого арабського тексту. Тому вони зазвичай не передають сенс повідомлення.

Багатозначні слова створюють проблеми при перекладі, коли вони з'являються в деконтекстуалізованих реченнях, оскільки немає сильного упередженого мовного контексту, який міг би усунути їх двозначність і конкретизувати їхні значення. Перекладач, відповідно, має вдаватися до контексту ситуації, щоб усунути двозначність. Однак багатозначні слова можуть викликати проблеми навіть за наявності сильно упередженого мовного контексту, особливо якщо перекладач не

бере до уваги контекст і дотримується основного значення слова. Таким чином, щоб вирішити двозначність, перекладач повинен брати до уваги контекст.

Багатозначне слово — це слово, яке має більше одного значення на відміну від моносемії, яка описує слово лише з одним значенням. Ця множинність значень слів створює проблеми, особливо під час перекладу, оскільки студенти можуть знати лише основне значення слова та перекладати його за його еквівалентністю арабською мовою. Наприклад, учні можуть знати загальне значення дієслова «ламати» як (كَسَرَ), і використовувати його як еквівалент в арабській мові або як (تكسير), коли дієслово «Break» використовується як іменник; а саме:

The boy broke the window (хлопець розбив вікно) - كسرَ الولد النافذة

We expected the break of the window (ми очікували розбиття вікна) - توقعنا تكسير النافذة

Використання слова (كسر) як еквівалент слова «Break» застосовне до спеціальних виразів, на кшталт:

This job breaks the back (ця робота ламає спину) - هذا العمل يكسر الظهر

Використання значення (هشمت/حطم) як синонімів до слова (كسر) під час перекладу слова «ламати» на арабську мову також можливе у таких реченнях:

The runner tried to break the world record (бігун намагався побити світовий рекорд) حاول العداء تحطيم الرقم القياسي

Why did you break his face? (чому ти розбив йому обличчя?) لماذا هشمت وجهه

Насправді учні можуть не запам'ятати всі ці значення слова «break». Отже, вони повинні мати на увазі, що при перекладі це слово має й інші значення, крім загальноприйнятого. Те саме стосується і слова "sound", яке має інші значення, які здебільшого незнайомі студентам, і це може викликати проблеми під час перекладу на арабську мову.

Щоб подолати проблему перекладу багатозначного слова були запропоновані наступні моменти які необхідно враховувати:

1. Велика кількість англійських слів є багатозначними словами, які мають декілька значень. Тому коли учні перекладають багатозначне слово в реченні, використовуючи його загальноживане значення, і речення звучить дивно, це вказує на те, що слово має інше значення, яке відрізняється від загальноприйнятого. Тип

тексту також є орієнтиром у розумінні значення слова. Наприклад, у тексті про птахів, слово «sound», ймовірно, перекладається на його загальне значення (صوت).

2. Контекст, у якому зустрічається слово, також важливий для вгадування значення багатозначного слова. Це означає, що перекладач повинен дивитися на попередні та наступні речення чи пункти або на загальний контекст цілого тексту під час перекладу речення.

3. Знання граматичного класу слова (дієслова, іменника, прикметника... тощо) також є вказівкою на здогадку значення слова. Слово «sound», наприклад, відоме учням як іменник. Отже, використовуючи його як дієслово чи прикметник, воно набуває іншого значення, наприклад: «Your suggestion sounds reasonable» (Ваша пропозиція звучить розумно). Слово «sound» використовується як дієслово і в цьому випадку еквівалентно дієслову «seem». Його еквівалентність арабською (يبدو). Однак, в іншому прикладі, як-от «It is a sound basis» (це - звукова основа), слово «sound» у цьому прикладі використовується як прикметник, що має еквівалент (صالب) в арабській мові.

4. Зв'язок багатозначного слова з іншими словами в реченні також є орієнтиром у вгадуванні його значення. Хорошим прикладом може бути слово "Break", яке можна поєднати з фізичними об'єктами наприклад (вікно, двері, автомобіль, рука... тощо). Так, коли слово «Break» поєднується з іншими словами, такі як закон, обіцянка, світанок... тощо, воно набуває іншого значення, яке має бути виявлено студентами.

Отже, студенти повинні взяти до уваги наведені вище пропозиції, щоб передати задумане значення багатозначного слова в даному реченні заради виконання гарного перекладу з англійської на арабську.

Розглянемо переклад полісемічних англійських слів на арабську мову на конкретних прикладах:

Break

a. A fierce war may break out between the two countries (між двома країнами може спалахнути запекла війна).

b. . If you break the rules, you will be punished (якщо ви порушите правила, ви будете покарані).

У наведених вище двох реченнях полісемічне слово розбивається на два значення та різні контексти. Важливо зауважити, що «break» у першому значенні відноситься до чогось, що може статися, а другий сенс відноситься до непокори правилу чи закону, і це значення зрозуміло зі слова-підказки «rules».

Як видно з дослідження, перше багатозначне слово «break» у першому реченні показує, що 65,22% студентів успішно передали правильне еквівалентне значення цього слова, вони переклали його як «اندلع», це означає, що вони зрозуміли значення слова «break» у цьому контексті та правильно його переклали. Тоді як 34,78% учасників не змогли перекласти це слово в його правильному еквівалентному значенні. Ця помилка полягає в тому, що «break» має відоме основне значення, і більшість учасників використовують його при перекладі цього слова. Тобто, деякі з них використовували основне значення «كسر», яке виходить з цього контексту, а інші використовували два арабських слова «حدث» і «وقع», які еквівалентні англійському слову «happen». Тим не менш у другому реченні, значення «break» відноситься до іншого значення його основного значення. 69,57% від учасники успішно передають це слово у відповідне значення, яке є «خالف، خرق», а 30,43% не змогли перекласти це слово в належному значенні. Вони можуть знати лише загальне значення полісемічної лексеми і зазвичай використовують її у своєму перекладі на арабську мову, не звертаючи уваги ні на одне з його інших можливих значень в різних контекстах.

Make/Made

1. Can you imagine? He made his will just a day before he died (Уявляєте? Він склав заповіт лише за день до смерті).
2. Cristiano Ronaldo makes thirteen million Euros a year (Кріштіану Роналду заробляє тринадцять мільйонів євро на рік).

Перше речення належить до проблемних речень, оскільки містить два багатозначних слова: «Make» і «will». Тут йдеться про дієслово «make», але воно пов'язане з «will». У цьому контексті це означає «щось написати». Як чітко видно, лише 30,43% студентам вдається передати полісемічність лексеми «made» у реченні точно. Це свідчить про те, що вони знали значення цього слова з контексті, тому вони переклали його на «كتب». Однак 69,57% учасників використали інше значення "عمل".

Насправді перекладач не повинен дотримуватися основного значення слова, не беручи до уваги типу тексту або навіть контексту.

«Make» у другому реченні вживається разом із грошима, тобто робити гроші. Таким чином, це відноситься до "earn/ gain". Це один із поширених значень «робити». Сума грошей, написана після цього дієслова, призначена для ілюстрації його значення. Результати показали, що 65,22% учасників зрозуміли передбачуване значення. Вони успішно переклали цю полісемічну лексему точно, і деякі з них використовували різні арабські слова які вважаються синонімами. Вони переклали «зробити» як (ربح يكسب, تقاضى, دخل). А 34,78% учнів не змогли точно передати значення, вони переклали його на «صنع». Це слово очевидно не підходить для перекладу слова «make» в даному контексті.

Park

- a. They decided to take a walk around the park (вони вирішили погуляти по парку).
- b. The athletes were indescribably hyperactive that day at the park (того дня в парку спортсмени були невимовно гіперактивними).

У двох реченнях вище «парк» має два різних значення. Перше – це загальна та громадська зона, а друге – це стадіон або закрита територія, яка використовується для занять спортом. У першому реченні слово «walk» було ключем до значення цього багатозначного слова, оскільки людина гуляє для відпочинку чи дозвілля. У другому реченні підказкою було слово «athletes», щоб позначити, що це властиво їм. Багатозначне слово «park» у реченні №1 усі студенти переклали на арабську як حديقة/ حديقة منتزة. Це означає, що всі учні змогли зрозуміти значення цього слова. У другому реченні всі учні не змогли точно передати багатозначне слово «park», хоча підказкою було слово «athletes», щоб позначити його значення. У цьому випадку студенти не використовували наведений контекст щоб перекласти це слово на «ملعب» і використати загальне значення, яке є «حديقة, منتزة».

2.3 Явище полісемії у військовій термінології

Військова термінологія є однією з найбільш специфічних термінологічних систем арабської мови. Глибоких теоретичних досліджень щодо неї ні арабські, ні

вітчизняні дослідники ще не проводили. Активний розвиток відносин між Україною та країнами арабського світу у сфері військового забезпечення вимагає від арабістів більш поглибленого дослідження особливостей перекладу арабських військових термінів. Тому необхідно провести системне дослідження проблем, з якими стикаються перекладачі в процесі перекладу арабської військової термінології. Аналіз основних проблем лінгвістичного характеру є дуже цікавим не тільки з теоретичної, а й з практичної точки зору.

Більшість військових термінів включено до військових і технічних двомовних словників, які можуть значно допомогти у військових перекладах. Але словники не можуть повністю задовольнити потреби перекладачів, через те, що військова термінологія постійно розвивається і з'являється все більше нових військових понять, звідси і нові терміни.

Перекладачі стикаються з багатьма труднощами під час перекладу військових термінів з сучасної арабської літературної мови, серед них є і полісемія. Полісемія є досить поширеним явищем в арабській мові, особливо у військовій термінології.

Деякі дослідники кажуть, що полісемія не є бажаною у термінології і може викликати певні проблеми. Термінологічна багатозначність, як одна з проблем у процесі перекладу, може призвести до неоднозначності, невизначеності змісту тексту, і як наслідок, плутанини в його розумінні.

Втім, у цій ситуації контекстуальна залежність терміна стає важливим фактором. Серед вимог, яким повинен відповідати «правильний» термін, і виділяється його залежність від контексту, багатозначний термін, часто залишається пов'язаним зі змістом тексту.

Арабська військова термінологія не стала винятком і не змогла захистити себе від полісемії. Наприклад, термін لواء поряд зі значенням “генерал-лейтенант” (військове звання) має і інше значення “бригада” (підрозділ); термін جُنْدِي поряд зі значенням “рядовий” (військове звання) також має значення “військовослужбовець”; термін تَسْلِيح окрім значення “озброєння” (процес) має ще й значення “озброєння” (зброя).

Висновки до Розділу II

Перекладач повинен бути уважним та досконало знати мови, які він перекладає, а також бути здатним правильно розуміти контекст та відтінки значень слів. Це особливо важливо при перекладі текстів, пов'язаних з військовими справами, бо полісемія у військовій термінології є досить поширеним явищем, оскільки багато термінів військової техніки та тактики можуть мати кілька значень, в залежності від контексту, а також релігією, які можуть мати великий вплив на життя та діяльність людей.

У перекладі полісемічних слів з англійської на арабську мову, важливо враховувати контекст, у якому вони використовуються. Це допоможе правильно зрозуміти, яке саме значення слів мається на увазі та передати це значення у перекладі.

ВИСНОВКИ

Полісемія є важливим явищем, яке необхідно досліджувати та знати при вивченні арабської мови. Полісемічні слова можуть мати різні значення, залежно від контексту та способу вживання, що створює труднощі у розумінні та перекладі текстів.

Важливо вивчати полісемію арабських слів з точки зору лексики, граматики та семантики, а також враховувати історичний та культурний контекст вживання слів, мовні засоби полісемії, аналіз вживання полісемічних слів в різних текстах. До того ж, необхідно зазначити, що розуміння полісемії є важливим елементом для перекладу текстів на арабську мову та з арабської на інші мови. Однак, дослідження також показали, що полісемія арабських слів має велике значення для розуміння культури та історії арабської мови.

Проведене дослідження дало змогу детальніше вивчити полісемію слів в арабській мові, її значення і розвиток, адже це дослідження полісемії дозволило:

- виявити часто вживані значення слів та їх контекстуальне вживання в арабській мові;
- зрозуміти взаємозв'язок між значенням слова та його вживанням у конкретних ситуаціях;
- розглянути історичний розвиток полісемії в арабській мові та її вплив на культурну спадщину арабського народу;
- допомогти зрозуміти вживання слів у різних контекстах та їх значення;
- розглянути багао прикладів полісемії в Корані
- розмежувати такі явища як омонімія та полісемія
- розглянути поширеність багатозначності арабських слів у військовій термінології.

Дослідження також дало можливість виявити спільні риси полісемії слів в арабській мові з іншими мовами, що мають схожу структуру та зрозуміти, як полісемія впливає на ефективність комунікації в арабській мові, а також на переклад з інших мов на арабську. Отже, дослідження полісемії слів в арабській мові має велике значення для вивчення мови та культури арабських народів, а також для розвитку професійних навичок перекладачів та лінгвістів. Розуміння полісемії є важливим елементом розвитку мовної компетенції та вміння аналізувати мовні явища.

ملخص | АНОТАЦІЯ

تتعلق الدراسة بتعدد الكلمات في اللغة العربية. موضوعها هو دراسة الأساليب والتقنيات التي تساعد على التمييز بين المعاني المختلفة للكلمة ، وكذلك التفاعل بين المعاني المختلفة للكلمة في الاتصال.

الغرض من هذا العمل هو دراسة الجوانب النظرية لتعدد المعاني ودورها في اللغة والتواصل ، وتحليل الكلمات متعددة المعاني في اللغة العربية وتنوعها في سياقات مختلفة ، وطرق التمييز بين تعدد المعاني والجناس واستخدام تعدد المعاني في مجالات النشاط المختلفة.

هنا سوف نلقي نظرة على المشاكل التي تنشأ عند الترجمة بسبب تعدد المعاني ، والاختلافات بين تعدد المعان والجناس وأسباب نشأة تعدد المعاني.

بعد القيام بهذا العمل، حصلنا على الكثير من النتائج. لقد تعلمنا الكثير عن تعدد المعاني في اللغة العربية وأسبابها ، ونظرنا في صعوبات ترجمة القرآن من خلال تعدد المعاني ، وقارننا استخدام وفهم الكلمات متعددة المعاني باللغتين العربية والإنجليزية.

لذلك، يمكننا أن نستنتج أن هذا العمل يمكن أن يساعد حقاً في فهم اللغة العربية بشكل أفضل. وبشكل عام، تعلم تعدد المعاني مهم جداً لتطوير نفسك، وكذلك اللغة.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Holes, C. (1997). Modern Arabic: Structures, Functions and Varieties. *Language*, 73(1), 190. <https://doi.org/10.2307/416614>
2. Ibrahim, Z. (2004). POLYSEMY IN ARABIC DIALECTS. In BRILL eBooks (pp. 51–64). Brill. https://doi.org/10.1163/9789047405085_005
3. Owens, J. (2015). Idioms, Polysemy, and Context: A Model Based on Nigerian Arabic. *Anthropological Linguistics*, 57(1), 46–98. <https://doi.org/10.1353/anl.2015.0004>
4. Salhi, H. (2014). Investigating the Complementary Polysemy and the Arabic Translations of the Noun Destruction in EAPCOUNT. *Meta: Translators' Journal*, 58(1), 227–246. <https://doi.org/10.7202/1023818ar>
5. AlBader, Y. B. (2017). Polysemy and Semantic Change in the Arabic Language and Dialects. *Zeitschrift Für Arabische Linguistik*. <https://doi.org/10.13173/zeitarabling.66.0071>
6. Alnamer, S. a. S. (2017). On the Awareness of English Polysemous Words by Arabic-Speaking EFL Learners. *Advances in Language and Literary Studies*, 8(2), 112. <https://doi.org/10.7575/aiac.all.v.8n.2p.112>
7. Crossley, S. A., Salsbury, T., & McNamara, D. S. (2010). The Development of Polysemy and Frequency Use in English Second Language Speakers. *Language Learning*, 60(3), 573–605. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2010.00568.x>
8. Cheikhrouhou, H. (2019). Automatic Recognition and Translation of Polysemous Verbs Using the Platform NooJ. In *Communications in computer and information science*. Springer Science+Business Media. https://doi.org/10.1007/978-3-030-38833-1_4
9. Thalji, A. A. (2018). Systematic Polysemy in Arabic: A Generative Lexicon-based Account.
10. Hasan, M. a. M. (2013). Bridging the Linguistic and Cultural Gap Between Arabic and English: Polysemy and Culture-specific Expressions in Qur'ān Translation.

11. Elgibali, A. (2017). *Investigating Arabic: Current Parameters in Analysis and Learning*. BRILL.
12. Justice, D. (1987). *The Semantics of Form in Arabic in the Mirror of European Languages*. John Benjamins Publishing.
13. Jan, H. (2018). *A Cognitive Linguistics Approach to Explaining the Polysemy of ‘alā and Fī in Modern Standard Arabic*.
14. Klepousniotou E. *The Processing of Lexical Ambiguity: Homonymy and Polysemy in the Mental Lexicon*. Academia.edu - Share research. URL: https://www.academia.edu/24841153/The_Processing_of_Lexical_Ambiguity_Homonymy_and_Polysemy_in_the_Mental_Lexicon
15. Abdulsafi A. S. T. A. & A. S. A. *Translation Difficulties of Polysemous Words from English into Arabic: A Case Study of Yemeni EFL University Students*. *Albaydha University Journal*. 2022. Vol. 3, no. 3. P. 120–135. URL: <https://doi.org/10.56807/buj.v3i3.222>
16. Рогозін Л. Л. *Сучасна українська літературна мова*. К., 1966. 95 с.
17. *Hedges in English and Arabic: A Contrastive Study*. *İlköğretim Online*. 2021. Vol. 20, no. 3. URL: <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2021.03.61>
18. Henretty D., Smith M. B. *Force Augmentation, Polysemy, and the Semantics of Form II Verbs in Arabic*. *SSRN Electronic Journal*. 2008. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1304934>
19. *Lexical semantics: The problem of polysemy* / ed. by P. J. B. B. 1950-. Oxford : Clarendon Press, 1997. 214 p.
20. Ullah A. *Quran English Translation: English Translation of the Quran*. Independently Published, 2020.
21. BOULAOUALI T. *Quran Translation: A Historical-Theological Exploration*. *International Journal of Islamic Thought*. 2021. Vol. 19, no. 1. P. 120–132. URL: <https://doi.org/10.24035/ijit.19.2021.202>